

רל

סדר יסודי ל

מיניבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שנתקיימה ביום ד', כ"ח באייר תשי"ג-13.5.53 בשעה 08.50.

השתתפו: מ. אונג - היו"ר
ע. אסף
ע. איכילוב
מ. ארם
ב. אזביה
ס. בגין
ד. בר-גב-האי
י. הררי
ז. ורהפטיג
ג. חת
ע. מימון
ר. שרי

בעדרו: ג. אבניאל
י. דויטש
ת. טובי
י. כסה
מ. סנה
י. קליבנוב
ח. רובין
י. שפירא
ג. שרון
א. תבורי
ק. לוז

מוזמנים: ח. כהן - היועץ המשפטי
א. ירין - המסנה ליועץ המשפטי
ה' ויינס - משרד המשפטים.

סדר-היום: 1. חוק המועמדים להתיישובות חקלאית.
2. חוקי היסוד: הכנסת.

היו"ר מ. אונג: אני פותח את הישיבה.

1. חוק המועמדים לתיישובות חקלאית.

היו"ר מ. אונג: בישיבה הקודמת ביקשנו לקבל אינפורמציה בענין הטימוט בדיני הראיות.

ה' ויינס: הכעיה היא אם ועדה זו קטורה בדיני ראיות ובסדרי דיון. לגבי סדרי דיון ישנן הוראות בסעיף 7. לעומת זאת, לגבי דיני ראיות, במידה שאין רואים אותם כחלק מסדרי הדיון, ישנו כבר בענין זה פסק-דין, הייתי אוסר - מחייב, שניתן בקטר עם ענין דומה. בזמנו נתמנו לפי פקודת מטטלת ישראל ועדות עדעור, לכידור ענינט של אותם פקידים שהטרים החליטה לפטר אותם בגלל אי-טהיטנותם. לאותן ועדות היו סמכויות דומות. פסק-הדין קובע כי בדרך כלל אין ועדה מעין-משפטית בוגת על-פי סדרי הדיון הרגילים, אולם ישנם סדרים

ה' וייגוס;

הסקובליט, שיש לדון על פיהם. למשל: אין לדון על פי חומר עובדות שאינו ידוע לאדם שהוועדה מחליטה על זכויותיו וסמכויותיו, או שעלול לפגוע בו. סיכומים דומים בערך היו לוועדה על חקר סמכויות הסרים באנגליה. נאמר שם כי לוועדה כזאת אסור לסטות משה שנחשב לצדק הטבעי. לגבי אותה וועדה נאמר שהיא לא היתה קטורה בדיני ראיות. אם נקבע כאן שהוועדה לא תהיה קטורה בדיני ראיות, זה ישחרר אותה מכלליים הרבה יותר מרשימי לכת מאשר הוועדה הזאת שתכוננת לכך. אם לא נכתוב זאת, זה לא ישנה הרבה לגבי הדבריה הטובים לוועדה. מגמת השופטים, בין אם דבר זה כתוב ובין אם אינו כתוב, לא להסתמס בסחרור הזה, גם אם הם פטורים מכך.

יתכן שכדאי לכתוב "לאור העובדה שהשופטים אינם רוצים לסטות ---" ואז תהיה זאת אינדיקציה.

ח. כהן:

אתן לכם דוגמא: דוקא בקשר לחוק הזה יכול להיות מצב שנגד פועמי שרוצים לגרום ישנה רק עדות בלתי יסירה. למשל: כל הכפר יודע על אדם מסויים שהוא מתנהג באופן מסויים, אבל אף אחד לא ראה אותו בכך. דוקא בקשר לאופיו של אדם, ישנם הרבה מאוד מקרים שאי-אפשר להוכיחם אלא על-פי עדות שטיעה. גם בחוק הכללי, הוכחת הרפוטציה של אדם מותרת על-פי שטיעה.

אני מניח שאם לא יהיה כתוב שהוועדה אינה קטורה בדיני ראיות, היא תהיה קטורה בדיני הראיות.

אנחנו עומדים לתקן את דיני הראיות. הצעת החוק בענין זה מונחת על שולחן חברי הכנסת יודעי משפט, ומונחת כבר כמה חדשים לפני אגודת עורכי-הדין. במשך חדשים מספר נביא אותה בפני הממשלה. החוק החדש יתן בידי בתי-המשפט וכן בידי ועדות מעין-סטפסיות כלים הרבה יותר יעילים.

מצוי אין התנגדות להכנסת הוראה הפוסרת את הוועדה מלהיות קטורה בדיני הראיות. כשהחוק החדש יהיה בתוקף, הוראה כזאת לא תועיל. עד אז, אין בה כדי להזיק, אבל היא עלולה להסיר ספיקות.

ע. איכילוב:

דומני שהדבריה האלה קצת רחוקים מהענינים שבטבילם נוצר החוק.

ע. אבא:

דוגמא: מספחה מטילה חתמה על הכפר. איס אינו מוכן להעיד נגדה, אלא סדריך הכפר, שסמע את הדברים.

י. הררי:

שחרור מדיני ראיות אינו דוקא לטובת התובע. יתכן שזה יהיה לטובת הנתבע, במקרים מסויימים. בוועדות שאינן בית-משפט, שאנחנו רוצים שיבררו ויתרסמו, צריך לאפשר חריגה מסדר העדויות.

הנחלט: להוסיף כי הוועדה לא תהיה קטורה בדיני הראיות.

הינ"ר ס. אונג:

מונח לפנינו הנוסח הסופי של החוק, עם כל התיקונים שקיבלנו.

ע. אבא:

לסעיף 4(ג): האם אין צורך לקבוע אין יוכח כי הוגשה התראה, כדי שהוועדה לא תעמוד בפני מצב שהנתבע יטען כי לא קיבל את ההתראה.

ע. איכילוב:

אני מבקש לאפשר לנו לעבור על הנוסח עד לישיבה הבאה.

הינ"ר ס. אונג:

אעביר זאת לנשיאות, אבל מי שירצה להעיר לניסוח - יוכל לעשות זאת.

ר.ל.

2. חוקי יסוד: הכנסה.

א. ידיו:
בלישיבה האחרונה התעוררה השאלה בטענות 13 ו-14, בקשר לגיל הבחירה האקטיבית והפסיבית, איך זה נעשה בחוק שירות הבטחון ואיך אפשר להגיע לכך שאנשים יוכלו ללכת לקלפי ככל הסוקדט אחרי הגיל שהחוק קובע. בחוק שירות הבטחון נקבע כי הגיל ייחשב לפי הלוח העברי. מח"כ החוק מוסיף את השנה לשני חצאים: מי שמלאו לו 18 תוך ששת החודשים הראשונים בחשב כאילו מלאו לו 18 בראשית התקופה הזאת, ומי שמלאו לו 18 מח"כ, סיין לתאריך השני.

לפי הבדיקות הטכניות שנעשו מפעם לפעם בקשר לעריכת בחירות לכנסת וגם לרשויות המקומיות, המכסימום שהושג עד עכשיו היה ריכוז הגילים לפי תאריך אחד בשנה. לפי טידור זה יכול לקרות שמלאו לאדם 18 קרוב לשנה לפני יום הבחירות, והוא אינו נכלל ברשימה. בעתיד אפשר יהיה לסנות את המצב הזה על-ידי זה שיהיו לנו רשימות מעודכנות.

ז. דרהפטינג:
אני מציע להשאיר את הנוסח כפי שהוא. אי-אפשר להביא את הדברים לדיוק במדויק. בין כך גיל ה-18 זה עניין של הסכה, ואפשר היה להסכים גם על גיל 19. זה גם נוגע למספר קטן מאוד של אזרחים.

אני מציע שהיום הקובע יהיה לפי הלוח העברי. ככל שנכניס את הלוח העברי לתוך החוקים שלנו, תבוא השעה שנוכל להחליף בכלל את הלוח הגויי בלוח העברי. גם ביחס לצבא קיבלנו את הלוח העברי.

ד. בר-רב-האי:
בררתי את הבעיה עם מנהל המחלקה הסטטיסטית. הוא אומר שעד יולי כל שנה אפשר יהיה לערוך את הרשימה הכוללת אנשים שמלאו להם 18 עד דצמבר של השנה הקודמת. הוא אינו נבהל מן האפשרות לערוך את הרשימה פעמיים בכל שנה, אם כי זה קצת מכביד. אם אנחנו רוצים שתהיה אפשרות לערוך את הבחירות לביטחון תוך כמה שבועות, צריך לקבוע כי הרשימה תסגרת ביזם מסויים, והיא הרשימה יריי שנה שלימה.

י. הררי:
אני מציע להשאיר את הנוסח כפי שהוא. החשוב ביותר הוא שיהיה תאריך אחד, שיהיה קל להרכיב את הרשימה.

אני מתנגד להכניס כאן את התאריך העברי. אינו יכול לתאר לעצמו כי בפרק השני של חוקת המדינה יהיה תאריך שאינו התאריך העברי. אנחנו יוצרים מדינה עם חיים עבריים, ועלינו להיות קשורים למסורת שלנו. לדעתי, אינו יכול כלל להיות ספק בעניין זה, לכן אין צורך לכתוב זאת.

ס. ארם:
יש חלק מהישוב בארץ שלגביו התאריך העברי אינו קיים: המוסלמים והנוצרים. אם אין קובעים כי כל ערבי או נוצרי המקבל תעודת זהות צריך להעביר את תאריך הלידה שלו לפי הלוח העברי, הרי יש בהחלטה כזאת שלילת זכות הבחירה לכל האזרחים האלה.

היו"ר ס. אונג:
אצל הרסם ישנם תאריכים המקבילים לתאריכים הנוצריים.

ס. בנין:
הנוסח על כל פנים טעון תיקון. "ערב שנת הבחירות" זה אינו מנוסח טוב.

היו"ר ס. אונג:
בשאר זה זאת לפנטסחים.

ס. בנין:
הרי יש לנו בחוק עוד תאריכים. אני מציע שבסוף החוק יהיה סעיף אחד האומר כי כל התאריכים בחוק יהיו לפי הלוח העברי.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק וסיפס
13.5.53
חוקי יסוד: הכנסת.

אני מציע שבחליט עקרונית שהלוח יהיה הלוח
העברי. את"כ נקבע איפוא לכתוב זאת.

ז. ורהפטיג:

בסעיף 15 אני מציע להוסיף אחרי המלים "סופטי
המדינה" את המלים "דייני המדינה".

א. ירדן:

אני מתנגד לזה. סופטי המדינה זהו ביטוי
המופיע בחוק הקובע את מסכורות השרים
והסופטים. לפי אותו חוק מפרטים סופטים כוללים גם דיינים במידה שהם
מקבלים מסכורת מקופת המדינה. הדיינים אינם נזכרים בתור קטגוריה לעצמה.
אם כותבים "סופטי המדינה", זה כולל כל אלה הנחשבים לסופטי המדינה.

ע. איכילוב:

מונח על שולחן הכנסת החוק לאיסור הרבנים.
שם אפשר לקבוע זאת.

היו"ר ט. אונג:

הדיון בסעיף זה בגמר, ולא בחזור לזה.

ט. בגין:

אני מציע למחוק את החלק השני בסעיף 22. אין
בזה צורך.

היו"ר ט. אונג:

גמרנו את הדיון בסעיף זה. אפשר לבקש מהיועץ
המספטי לבדוק אם כשהחלק השני יימחק, אפשר
יהיה לקיים ישיבות הכנסת מחוץ לירושלים.

סעיף 23.

ז. ורהפטיג:

זוהי קונסולידציה של המצב הקיים, והוא אינו
טוב. כיום אין לנו תקנון, אבל בחוק הכנסת
רצוי לכתוב שעל הכנסת להחליט על תקנון. אז החלטות הכנסת יטנו את
התקנון.

ט. בגין:

אני תומך בהצעת חבר הכנסת ורהפטיג.

אני מציע למחוק את הסיפא של סעיף-קטן (ב).
מיותר לאמר שזה מחייב כל עוד לא שונה. המלים "מחייב כל כנסת שתבוא
אחריה" יש בהן טעם לפגם. גם הענין של כנסת ראשונה וכנסת שניה אינו
בסדר. יש לישראל כנסת. המספרים הם ענין סידורי שנתקבל לגבי הקונגרס
באסריקה.

אני מציע להסתפק בסעיף-קטן (א) בנוסח זה:
"סדרי עבודתה של הכנסת, במידה שלא נקבעו בחוק, ייקבעו על-ידי תקנון
הכנסת".

ר. טרי:

סדרי עבודת הכנסת נקבעים על-ידי החלטותיה,
המצטרפות לתקנון. כאשר הכנסת תחליט להפוך
את החלטותיה לתקנון, זה יהיה תקנון.

אני בעד הנוסח הפוע, בהסמטת המלים "כל כנסת
שתבוא אחריה".

ד. בר-רב-האי:

המצב הקיים אינו נקודת-מוצא. עלינו לקבוע
מה צריך להיות. לדעתי, ענין התקנון הוא ענין

לטנים ארוכות.

אני מסכים עם חבר הכנסת בגין סעיף-קטן (ב)
מיותר. ברור שהכנסת יכולה לקבוע לעצמה את סדרי עבודתה. הדבר החשוב הוא
חוסר ההתערבות של גוף אחר. יש כלל האומר כי אין דבר המחייב את הכנסת
הנאה. זה יחייב אותה במידה שתחליט על כך. מה ערך, אם כן, לפירסום ברשותות

רל.

ג. חת:
אני מציע להסתפק בנוסח המומד: "סדרי
עבודתה של הכנסת ייקבעו על-ידי" או
"הכנסת תקבע את סדרי עבודתה". אינני רוצה הבדל באיזה חוק היא תעשה
זאת. הכנסת בהחלטותיה יכולה לשנות כל חוק.

ד. ארז:
אני נגד תקנון קבוע, ומציע נוסח זה:
"סדרי עבודתה של הכנסת ייקבעו על-ידי"
החלטות הכנסת.

ז. ורהפטינג:
אני מציע שיהיה תקנון, ויהיה כתוב פה
איך משנים אותו. אל ניתן ליצרים אלא
להגיון לשלוט בעבודת הכנסת. גם רוב זקוק לרסן, אפילו רסן שהוטס
על-ידי אותו רוב, על-מנת שהחלטותיו לא תתקבלנה לרגלי סקרה סטויים.
צריך לקבוע שיהיה תקנון והחלטות הנוגעות לסדרי עבודת הכנסת, והם
יחייבו את הכנסת שקיבלה אותם ואת הכנסת שתבוא אחריה, אם לא החליטה
אחרת. תקנון יכול גם לא להתפרסם. ואז זה יכול להתפרש כאילו אין זה
קוטר את הכנסת הבאה אחריה.

י. הררי:
אני מציע להשאיר את סעיף קטן (ט) כמו שהוא.
צריך לכתוב כי החלטות בדבר שינויים
בתקנון אינן צריכות לחכות עד לפירסומם ברשומות, והן טחייבות מיד עם
קבלתן. לכן אני מציע לכתוב: "החלטות אלה יהיו את תקנון הכנסת. תקנון
הכנסת ושינוייו יפורסמו ברשומות לפעם". על-ידי כך מצד אחד יש
תוקף להחלטות, ובתקנון מתפרסם ברשומות, אבל מצד שני אינני רוצה להקפיא
את התקנון עד לפירסומו. אני רוצה להטיג קביעות על-ידי פירסום התקנון,
אבל יחד עם זאת לאפשר גמישות פטויים.

א. יריין:
אני מציע לנסח את הסעיף כך: "סדרי עבודתה
של הכנסת, במידה שלא בקבעו בחוק, ייקבעו בתקנון
שנתקבל על-ידי החלטות הכנסת, ויפורסם ברשומות".

יש לי ספיקות לגבי הפירסום ברשומות, מפני
שאני חושש שעל-ידי כך התקנון מקבל משמעות כלפי חוץ ואפשר יהיה לפנות לבית-
הדין העליון בטענה שחוק סטויים אינו בסדר מפני שהפרוצדורה של קבלתו בכנסת
לא היתה בדיוק לפי כללי התקנון שפורסם ברשומות.

אם רוצים לקחת בחשבון את הסצב הקיים שעדיין
אין תקנון, אפשר להוסיף כי עד שיפורסם תקנון בהתאם לאותו סעיף, תנהג
הכנסת בהתאם להחלטות שנתקבלו על-ידיה.

ס. בגין:
העובדה שעדיין אינו קיים תקנון אינה סיג
לכתוב בחוק הכנסת כי דרוש לכנסת תקנון.
אני מוכן להסכים לנוסח שהוצע על-ידי מר יריין, בתיקון: במקום "על-ידי"
החלטות הכנסת" - "על-ידי החלטת הכנסת".

ב. טרי:
מדוע דרוש הפירסום ברשומות? אני מוכן להסתפק
בפירסום ב"דברי הכנסת".

ח. כהן:
אני רוצה להזהיר את חברי הוועדה, ובעיקר את
חבר הכנסת הררי מפני האסלייה שאם נקרא
להחלטות הכנסת בשם "תקנון", נהיה חופשיים מכל סכנה של החלטות "אד הוק"
לגבי שאלות המתעוררות מיום ליום. העובדה שאין לפרסם החלטה ברשומות
לא תרתיע את הכנסת מלהחליט החלטה או מלשנות החלטה, על-מנת לא להיזקק
לתקנון. אם רוצים למנוע זאת, יש לפצוא לזה דרך אחרת. עד כמה שאני יודע
את הסצב בפרלמנטים אחרים, ישנה פרוצדורה קבועה מראש לשינוי התקנון, ואין
זה קל. באנגליה, למשל, הפרוצדורה הדרושה לק היא אותה הפרוצדורה הדרושה
כדי לשנות חוק. אני מציע לוועדה לסקול אם אין כדאי להכניס הוראה כזאת גם
בנוגע לשינוי תקנון הכנסת.

דל.

ועדת החוקה, חוק ותיקון
13.5.53
חוקי היסוד: הכנסת.

ז. הררי:

מינבלי מוכן להסגיר זאת להחלטות סתם,
גם מינבלי רוצה שזה יהיה נוקטה כמו חוק.
צריך למצוא דרך מינבליים. אם יהיה צורך לפרט את ההחלטות ברשומות,
סיעה זו רוב יחסו לקבל החלטות ליוזמים, לרגלי ענין סטורי.

אם לא תתקבל הצעה זאת תתקבל הצעתו של
מר ידין, אבי מציע להוסיף כי התקבול וטינויין מפעם לפעם יפורטו
ברשומות. על-ידי הפיקסה הזאת מכניסים, בעצם, את הרעיון שהדבר הזה
סתייב כל כנסת ותבוא לאחריה. (אבי מטייב טיין זה יפה לכתוב זאת
בפורט).

א. ידיון:

חוק כולו צריך להיות בנוי על הבנות
-- וצריך גם להביא זאת באיזה מופן -
שיש "הכנסת", יש פוסט אחד. ומתוך כל סדרי הפוסט צריך להיות ברור
שהתקבול חל כל עוד אין פסנים אותו. הרציפות או האחידות של הפוסט
צריכה לבוא לביטוי בסעיף אחד, למשל, בסעיף המדבר על הציפות הכנסת.
עם צריך להיות ברור טיין כנסת זאת תשכיח את עבודתה של הכנסת הקודמת,
אלא שזוהי אותה הכנסת. מהמבנה הזה יהיה ברור כי התקבול המתקבל חל
על כל כנסת.

ח. כהן:

אבי מציע בוסס לתיקולכט:
"א) הכנסת תתקין תקבול לקביעת סדרי
עבודתה; (ב) לענין התקבול ותיקוניו, דינו כדין הצעת חוק;
(ג) אין התקבול פוגע בסדרי עבודה הקבועים בחוק".

ז. ורהפטיג:

אבי מציע למחוק את סעיף-קטן (ב).

א. טרי:

הצעתו היא הצעת הררי, בלי הצורך לפרט
ברשומות.

ז. שפירא:

אבי מציע לדחות את ההצבעה.

החלטה: לדחות את ההצבעה לישיבה הבאה.

הינו"ר ס. מנשה:

אבי צריך להודיע לחברי הועדה כי בנוסח
החדש של חוק המועדלים להתישבות חקלאים
חלה הטמטה: בסעיף קטן (א) של סעיף 6 הוסטה פיסקה (4), האומרת:
"בוהג להפך את ילוח החברה על-ידי מעשי הלכות או אינשים במעשי
אלמות". אנוניו בוסיף זאת.

הישיבה נבעלה בשעה 10.45.